

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 688/16</i>
------------------	-----------------------

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **15 lutego 2017 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek
	Sędziowie:	SSA Mirosław Szwagierczak SSO del. Bożena Błachowicz (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **15 lutego 2017 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **A. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o wysokość renty

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **29 kwietnia 2016 r.** sygn. akt **IV U 358/16**

I. zmienia pkt II zaskarżonego wyroku jak też poprzedzające go decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 4 stycznia 2016 r., oznaczonej przez organ rentowy jako decyzja z dnia 4 stycznia 2015 r. oraz z dnia 4 marca 2016 r. w ten sposób, że nakazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R. ustalenie wysokości renty wnioskodawcy A. W. przy uwzględnieniu jako okresów nieskładkowych: okresu pobierania zasiłku chorobowego od 24 lutego 2013 r. do 26 czerwca 2013 r. i okresu pobierania świadczenia rehabilitacyjnego od 27 czerwca 2013 r. do 30 listopada 2013 r., począwszy od dnia 1 grudnia 2015 r.,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawcy A. W. kwotę 660 zł (słownie: sześć set sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

Sygn. akt III AUa 688/16

UZASADNIENIE

Decyzją oznaczoną przez organ rentowy datą 4.01.2015r.

(w rzeczywistości decyzja wydana została w dniu 4.01.2016r.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na skutek rozpoznania wniosku A. W. ustalił prawo do renty dla wnioskodawcy na dalszy okres od dnia 1.12.2015r. tj. od miesiąca, w którym wstrzymano wypłatę świadczenia, z uwagi na orzeczoną częściową niezdolność do pracy do dnia 31.12.2016r.

Kolejną decyzją z 4.03.2016r. ZUS Oddział w R. odmówił wnioskodawcy przeliczenia stażu pracy poprzez doliczenie okresów od 24.02.2013r. do 26.06.2013r. (okres zasiłku chorobowego) oraz od 27.06.2013r. do 30.11.2013r. (okres świadczenia rehabilitacyjnego)

z uwagi na brak podstaw do ich zaliczenia, gdyż w ocenie Zakładu, są to okresy pobierania świadczenia, do których wnioskodawca nie miał prawa.

W odwołaniu od decyzji z 4.01.2016r. (oznaczonej przez organ rentowy datą 4.01.2015r) A. W. zarzucił błędne obliczenie przysługującej renty. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przeliczenie przysługującej renty w sposób prawidłowy, przy uwzględnieniu zaświadczenia Zrzeszenia (...) w R. z dnia 29.01.1988r., okresów przypadających od dnia 24.02.2013r. do 26.06.2013r. z tytułu zasiłku chorobowego oraz od 27.06.2013r. do 30.11.2013r. z tytułu świadczenia rehabilitacyjnego.

W uzasadnieniu wskazał, że świadczenia te ostatecznie nie stanowią świadczeń nienależnie pobranych, a więc powinny być zaliczone do stażu pracy i również na ich podstawie powinna być ustalona wysokość przysługującej mu renty. Niezależnie od powyższego wskazał, że organ rentowy powinien mu doliczyć do stażu pracy również okres od 22.06.1987r. do 29.01.1988r., w którym prowadził działalność gospodarczą i z tego tytułu odprowadzał składki.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał dotychczasowe stanowisko i wniósł o oddalenie odwołania.

Na rozprawie w dniu 27.04.2016r. wnioskodawca objął złożonym odwołaniem również decyzję z dnia 4.03.2016r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z 29.04.2016r., sygn. akt IV U 358/16 umorzył postępowanie odwołania A. W. w zakresie dotyczącym okresu od dnia 22.06.1987r. do dnia 29.01.1988r. (pkt I wyroku), zaś w pozostałym zakresie odwołanie oddalił (pkt II).

W pierwszej kolejności Sąd ustalił, że A. W. pierwszy wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy złożył 5.07.2013r. Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy została wnioskodawcy przyznana od dnia 19.11.2013r. tj. od daty złożenia ponownego wniosku o rentę na okres dwóch lat. Wnioskodawca już uprzednio pozostawał niezdolny do pracy w okresach, które Sąd szczegółowo przedstawił.

Dalej Sąd ustalił, że decyzją z dnia 31.03.2014r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od 24.02.2013r. do 26.06.2013r. oraz odmówił mu prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 27.06.2013r. do 23.12.2013r. i jednocześnie zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w postaci zasiłku chorobowego za okres od 24.02.2013r. do 26.06.2013r. i świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 27.06.2013r. do 30.11.2013r. Decyzja ta została zmieniona, najpierw częściowo przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 15.10.2014r., sygn. akt IV U 278/14, który uznał, że wnioskodawca nie jest zobowiązany do zwrotu wypłaconego świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 27.06.2013r. do 30.11.2013r., a następnie wyrokiem Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 22.01.2015r., sygn. akt IV Ua 81/14 w ten sposób, że uznano, iż A. W. nie jest zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za okres od 24.02.2013r. do 26.06.2013r., z uwagi na brak stosownego pouczenia przez organ rentowy w zakresie obowiązku zwrotu tych świadczeń.

Decyzją z dnia 13.07.2015r. ZUS przyznał wnioskodawcy rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy począwszy od dnia 19.11.2013r. do dnia 18.11.2015r. Wnioskiem z dnia 27.10.2015r. A. W. wniósł o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 14.12.2015r. został uznany za częściowo niezdolnego do pracy do dnia 31.12.2016r. Powołując się na przedmiotowe orzeczenie, organ rentowy wydał w dniu 4.01.2016r. (data wskazana w decyzji to 4.01.2015r.) zaskarżoną decyzję, w której przyznał wnioskodawcy świadczenie rentowe w wysokości brutto 1.236,27 zł. Również wnioskiem z dnia 27.10.2015r. wnioskodawca ponownie domagał się ustalenia wysokości świadczenia emerytalno-rentowego załączając zaświadczenie ze Zrzeszenia (...) w R. stwierdzające, że prowadził działalność gospodarczą od dnia 22.06.1987r. do dnia 29.01.1988r. Następnie decyzją (niezaskarżoną) z dnia 20.01.2016r. organ rentowy przeliczył wnioskodawcy wysokość świadczenia rentowego, ustalając je na kwotę 1.254,64 zł.

Na rozprawie w dniu 27.04.2016r. pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, iż dalsze procedowanie w zakresie zaliczenia do stażu pracy, okresu prowadzenia działalności gospodarczej w Zrzeszeniu (...), z uwagi na jego zaliczenie przez organ rentowy do stażu pracy jest bezprzedmiotowe.

Sąd I instancji ustalił również, że kolejną zaskarżoną decyzją z dnia 4.03.2016r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy zaliczenia do stażu pracy okresów od 24.02.2013r. do 26.06.2013r. oraz od 27.06.2013r. do 30.11.2013r. Organ rentowy wydał tę decyzję na skutek złożenia przez wnioskodawcę odwołania od decyzji z dnia 4.01.2016r., wskazując, że wcześniej roszczenie to nie było przedmiotem analizy przez organ rentowy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w oparciu o jednolite stanowisko orzecznictwa wskazujące na niemożność stosowania wykładni rozszerzającej w stosunku do katalogu zawartego w art. 6 i 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pojęcie pobierania świadczenia należy interpretować ściśle przyjmując, że określenie "okres pobierania zasiłku chorobowego" obejmuje nie tyle okres faktycznego pobierania tego zasiłku, ale przede wszystkim okres, kiedy stronie przysługiwało prawo do jego uzyskania. Sąd I instancji powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego, który wskazał, że m.in. wykładnia językowa art. 7 pkt 5 lit. b) ustawy o emeryturach i rentach nie pozostawia żadnych wątpliwości, że przesłanką uznawania dodatkowego urlopu wychowawczego za okres nieskładkowy jest hipotetyczne spełnienie przez dziecko przesłanek do zasiłku pielęgnacyjnego, nie zaś rzeczywiste ustalenie uprawnień do takiego świadczenia, wyrażające się jego pobieraniem w tym czasie. Świadczy o tym w sposób wyraźny używane przez przepis sformułowanie o przysługiwaniu zasiłku na dziecko, co jest równoznaczne ze spełnieniem do niego warunków, a nie o pobieraniu zasiłku, co odpowiadałoby rzeczywistemu jego przyznaniu przez organ rentowy (wyrok SN z dnia 11.07.2006r. sygn. I UK 354/05). Według Sądu zasada wykładni zastosowana przez Sąd Najwyższy znajduje pełne odniesienie w niniejszym stanie prawnym. Fakt bowiem samego pobrania przez wnioskodawcę przedmiotowych świadczeń nie jest wystarczający, a rzeczywistej ocenie musi podlegać hipotetyczne spełnienie przez niego przesłanek do uzyskania prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego, których wnioskodawca nie posiadał.

Sąd I instancji uznał zatem, że decyzja organu rentowego odmawiająca zaliczenia powyższych okresów do stażu pracy i przeliczenia świadczenia rentowego z ich uwzględnieniem była słuszna, wskazując na art. 6 i art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2015r., poz. 748 ze zm.).

Sąd Okręgowy po myśli art. 477¹⁴ §1 kpc oddalił odwołanie wnioskodawcy uznając, że nie ma podstaw do jego uwzględnienia (pkt II wyroku).

W kwestii zaliczenia do stażu pracy decydującego o wysokości świadczenia rentowego okresu wykonywania działalności gospodarczej i opłacania z tego tytułu składek na ubezpieczenie społeczne od 01.07.1987r. do 30.11.1987r. i od 01.01.1988r. do 31.01.1988r. organ rentowy uznał żądanie wnioskodawcy. Pełnomocnik wnioskodawcy wobec

powyższego uznał, iż dalsze dochodzenie tego roszczenia jest bezprzedmiotowe. Skoro w tym zakresie wydanie wyroku stało się zbędne Sąd umorzył postępowanie po myśli art. 355§1 kpc (pkt I wyroku).

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 29.04.2016r., sygn. akt IV U 358/16 w pkt II zaskarżony został przez pełnomocnika wnioskodawcy, który zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 5 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 7 ust. 1 pkt b) i c) w zw. z art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez uznanie, że wnioskodawcy nie należy zaliczyć do stażu pracy okresów od 24.02.2013r. do 26.06.2013r. z tytułu pobierania zasiłku chorobowego i od 27.06.2013r. do 30.11.2013r. z tytułu pobierania świadczenia rehabilitacyjnego i na tej podstawie przeliczyć mu świadczenie rentowe, ponieważ są to świadczenia, do których apelujący nie miał prawa, w sytuacji, gdy wypłata świadczeń nastąpiła z przyczyn niezależnych od wnioskodawcy z winy organu rentowego, a w związku z tym nie są to świadczenia nienależnie pobrane i okresy pobierania tych świadczeń powinny zostać zaliczone do stażu pracy wnioskodawcy.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik wskazał, że świadczenia pobrane przez wnioskodawcę na skutek błędów organu rentowego, do których zwrotu wnioskodawca ostatecznie nie został zobowiązany, nie stanowią świadczeń nienależnie pobranych w rozumieniu ustawy systemowej oraz ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc powinny zostać zaliczone do stażu pracy i również na ich podstawie powinna zostać ustalona wysokość renty przysługującej wnioskodawcy.

Wskazując na powyższe podstawy apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obliczenie przysługującej wnioskodawcy renty w sposób prawidłowy z uwzględnieniem okresów przypadających od 24.02.2013 r. do 26.06.2013r. z tytułu pobierania zasiłku chorobowego oraz od 27.06.2013r. do 30.11.2013r. z tytułu pobierania świadczenia rehabilitacyjnego, przy zasądzeniu od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm prawem przepisanych, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie rozpoznając apelację zważył,

co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona, a jej uwzględnienie wywołało skutek w postaci zmiany zarówno zaskarżonego wyroku jak i poprzedzających go decyzji organu rentowego.

Istotą niniejszej sprawy było ustalenie, czy okresy pobierania przez wnioskodawcę zasiłku chorobowego od 24.02.2013r. do 26.06.2013r. oraz świadczenia rehabilitacyjnego od 27.06.2013r. do 30.11.2013r., w sytuacji, gdy wnioskodawca nie miał prawa do tych świadczeń, (decyzja z dnia (...))w sprawie odmowy prawa oraz zobowiązująca do ich zwrotu nie została w części pierwszej zmieniona), podlegają zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego skutkującego przeliczeniem renty.

Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że dla skutecznego zaliczenia w/w okresów do stażu dla potrzeb ustalenia wysokości renty nie wystarczy pobieranie tych świadczeń, lecz konieczne jest stwierdzenie, czy świadczenia te rzeczywiście ubezpieczonemu przysługiwały.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego taki pogląd Sądu Okręgowego nie może znaleźć akceptacji. Sąd I instancji błędnie zastosował prawo nie uwzględniając do wysokości renty okresów pobierania przez wnioskodawcę zasiłku chorobowego od 24.02.2013 r. do 26.06.2013r. i świadczenia rehabilitacyjnego od 27 czerwca 2013r. do 30 listopada 2013r.

Należy w tym miejscu przypomnieć, że zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz. 748 ze zm.) przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, okresy składkowe, o których mowa w art. 6 i okresy i nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

Według art. 7 cyt. wyżej ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresami nieskładkowymi są m.in. wymienione w pkt 1 litera b) okresy pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego: chorobowego lub opiekuńczego i w pkt 1 litera c) pobierania świadczenia rehabilitacyjnego.

Przepis ten jest jasny i wyraźny w swej treści. W odniesieniu do tych świadczeń ustawodawca sformułował wymóg ich „pobierania”. Wykładnia językowa art. 7 pkt 1 lit. b i c nie pozostawia więc żadnych wątpliwości, że jedyną przesłanką uznawania za okresy nieskładkowe okresów zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego jest rzeczywiste pobieranie tych świadczeń.

Wskazać należy, że to co jest jasne nie wymaga interpretacji (*clara non sunt interpretanda*). A zatem w sytuacji, gdy po zastosowaniu językowych dyrektyw wykładni, znaczenie danego przepisu nie budzi już dalszych wątpliwości, nie należy sięgać do innych argumentów i metod wykładni (np. celowościowej czy systemowej). Można przy tym przyjąć, że brak jest takich wątpliwości znaczeniowych, gdy na podstawie wykładni literalnej możemy jednoznacznie ustalić, czy dany stan faktyczny jest objęty zakresem interpretowanej normy prawnej (ustawowej lub umownej), jak również jednoznacznie stwierdzić za pomocą tej wykładni, jakie skutki prawne należy wiązać z tym stanem. Innymi słowy - wykładnia językowa ma prowadzić do jednoznacznego rezultatu zarówno w stosunku do hipotezy, jak i do dyspozycji danej normy prawnej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego pobranie przez wnioskodawcę A. W. zasiłku chorobowego za okres od 24 lutego 2013r. do 26 czerwca 2013r. oraz świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 27 czerwca 2013r. do 30 listopada 2013r., pozwala na uwzględnienie tych okresów jako nieskładkowych w wysokości renty. Bez znaczenia pozostaje następujący fakt uznania przez organ rentowy tych świadczeń za nienależne oraz zobowiązanie do ich zwrotu, przy czym w przypadku wnioskodawcy prawomocnymi orzeczeniami Sądu ustalono brak podstaw do żądania zwrotu wypłaconych świadczeń.

Zrównanie przez Sąd Okręgowy spornych okresów z okresami świadczeń z tytułu zasiłku pielęgnacyjnego dla celu uwzględnienia ich w wysokości renty jest nieuprawnione. Wykładnia art. 7 pkt 5 lit. b ustawy o emeryturach i rentach z FUS (dot. zasiłku pielęgnacyjnego) wskazuje bowiem, że chodzi o „przysługiwanie” prawa do tego świadczenia. Mamy więc do czynienia z rozróżnieniem okresów „pobierania” (zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego) i „przysługiwania” (zasiłku pielęgnacyjnego). Powoływane przez Sąd I instancji w uzasadnieniu orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 11.07.2006r., I UK 354/05, nie może więc odnosić się do niniejszej sprawy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c. zmienił pkt II zaskarżonego wyroku i orzekł jak w sentencji w pkt I, nakazując organowi rentowemu obliczenie renty w prawidłowej wysokości począwszy od 1 grudnia 2015 r., tj. od daty jej przyznania.

O kosztach procesu zdecydował wynik postępowania. Zgodnie z art. 98 w zw. z art. 108 § 1 kpc oraz na podstawie § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r. poz. 1800). Sąd II instancji zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 660,00 zł, na którą składały się koszty zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych w obowiązujących w okresie wniesienia odwołania i w okresie wniesienia apelacji oraz kwota 30 zł tytułem zwrotu poniesionej opłaty od apelacji (pkt II wyroku).